

Državni zbor RS
Igor Zorčič, predsednik
Šubičeva ulica 4

1000 Ljubljana
e-pošta: gp@dz-rs.si; anita.ivacic@dz-rs.si

Ljubljana, 9. septembra 2021

Zadeva: SVIZ kategorično proti predlagani spremembi 46. člena ZOFVI glede sestave svetov zavodov v vzgojno-izobraževalnih zavodih

Spoštovani,

V Sindikatu vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (SVIZ) kategorično nasprotujemo predlagani spremembi 46. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), ki radikalno spreminja sestavo svetov v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

S povečanjem števila predstavnikov ustanovitelja na 5 članov od skupno 11 članov sveta zavoda se namreč na široko odpirajo vrata odločilnemu vplivu politike na delovanje vrtcev in šol ter izbiro ravnateljev, kar je zdajšnja sestava uspešno omejevala. Že do zdaj je bilo največ pritiskov med postopki izvolitve ravnateljic in ravnateljev posameznih zavodov zabeleženih s strani lokalne politike, v določenih obdobjih pa tudi s strani državne politike. Predlagana sprememba bi se v končni fazi v najslabšem primeru lahko izrazila tako, da bodo morali kandidati za ravnatelje in ravnateljice, ki bodo želeli biti izvoljeni, imeti strankarske izkaznice, se vpisati v stranko ali biti vsaj njen simpatizer, v najboljšem primeru pa bodo odvisni od vladajoče politike. Eden od ključnih ciljev reforme pred 25 leti je bil, da se vpliv politike na delovanje in organizacijo vrtcev in šol čim bolj omeji ter da se tako zagotovi nujno potrebni mir za doseganje pedagoških ciljev. Aktualni predlog povsem spregleda, da je ravnatelj oziroma ravnateljica pedagoški vodja, da je ena od ključnih nalog ravnatelja, da zagotavlja kakovostno izvedbo pedagoških procesov. Po prepričanju SVIZ je neodgovorno, da se tako pomembni posegi izpeljujejo po skrajšanem postopku, brez evalvacij, brez možnosti resnega razmisleka in javne razprave o dolgoročnih posledicah, ki jih predlagana sprememba prinaša. Izobraževalni sistemi ne prenesejo hitrih, niti radikalnih sprememb, predlagana sprememba v sestavi svetov pa je hkrati hitra in radikalna ter tudi nepremišljena.

Zdajšnja sestava sveta zavoda (11 članov – od tega 5 predstavnikov zaposlenih, 3 predstavniki ustanovitelja, 3 predstavniki staršev v vrtcih, osnovni šoli in glasbeni šoli ali 5 predstavnikov zaposlenih, 2 predstavnika ustanovitelja, 2 predstavnika staršev in 2 predstavnika vajencev oziroma dijakov v poklicni šoli, gimnaziji in dijaškem domu) se je v petindvajsetih letih uporabe zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja pokazala kot ustrezna, zato je ni treba spreminjati. Sveti zavodov, kot so zasnovani zdaj, delujejo racionalno, odločitve se pretežno sprejemajo soglasno ali z veliko večino glasov, do preglasovanja prihaja le izjemoma. Slednje zlasti ne velja za postopek imenovanja ravnateljev, kjer so glasovanja bolj kot pri opredeljevanju o drugih vprašanih, ki so v pristojnosti sveta zavoda, bolj izenačena. Ker ravnatelj usmerja in vodi vzgojno-izobraževalni proces v zavodu, je po zakonu pedagoški vodja. Večji vpliv zaposlenih (v praksi so člani svetov v veliki večini vzgojiteljice v vrtcih, učitelji in učiteljice v šolah in vzgojitelji v dijaških domovih) pri odločanju o imenovanju je zato smiseln, saj strokovni delavci lahko najbolj vsestransko ocenijo, kdo od kandidatov ima ustrezne sposobnosti, strokovno znanje in primerne osebnostne lastnosti za dobro vodenje šole ali vrtca. Strokovni delavci namreč tudi najbolj poznajo kandidate. Zmanjševanje števila zaposlenih v svetih zavodov pomeni, da predlagatelj pri izbiri ravnateljev ne zaupa strokovnim delavcem v vrtcih, šolah in dijaških domovih ali da se mu dozdejšnja izbira ravnateljev ne zdi ustrezna. Za to ne obstaja nikakršen resen argument. Nasprotno, obstoječe sestave svetov zavodov, obstoječi ravnatelji in ravnateljice so slovenski izobraževalni sistem po kakovosti pripeljali v zgornjo četrtino izobraževalnih sistemov v Evropi, če upoštevamo mednarodno najbolj relevantne meritve znanja učencev in dijakov iz raziskav PISA, TIMSS, PIRLS. Prav sposobnost ravnateljic in ravnateljev ter učiteljstva, ki je do zdaj imelo največji vpliv na njihovo izbiro, je v času epidemije izobraževalni sistem rešila pred kolapsom; ob pogosto povsem nesmiselnih navodilih šolskih oblasti so prav oni pokazali izjemno sposobnost prilagajanja. In kdor sklepa, da bo večji vpliv lokalne ali državne politike na izbiro ravnateljev izboljšal kakovost naših vrtcev in šol, se bridko moti. Ravnatelj bo lahko postal vsakdo, če bo le »naš«, strokovna merila pa bodo postala nepomembna. Poudariti je treba, da za slovenski vzgojno-izobraževalni sistem ne obstaja slabša rešitev, kot je dominanten vpliv politike na izbiro ravnateljev in na delovanje vrtcev in šol, staršem pa je treba takoj jasno povedati, da politika vstopa v šole in vrtce skozi velika vrata. SVIZ bo, če bi bila navedena novela zakona sprejeta, zagotovo odločal o vložitvi zahteve za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma.

V SVIZ smo se s tem dopisom vnaprej opredelili zgolj do predlagane spremembe 46. člena ZOFVI glede sestave svetov zavodov v vzgojno-izobraževalnih zavodih, stališča do drugih predvidenih sprememb pa bomo v času za to predvidenega postopka posredovali naknadno.

Z lepimi pozdravi,

1 → 02 '19

Branimir Štrukelj,
glavni tajnik SVIZ

V vednost vsem poslanskim skupinam:

- Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke (SDS), maja.prezeli@dz-rs.si
- Poslanska skupina Liste Marjana Šarca (LMŠ), ps-lms@dz-rs.si
- Poslanska skupina Socialnih demokratov (SD), ps-lms@dz-rs.si
- Poslanska skupina Levica (Levica), matej.kolenc@dz-rs.si
- Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati (NSi), terezija.trupi@dz-rs.si
- Poslanska skupina Stranke modernega centra (SMC), ps-smc@dz-rs.si
- Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek (SAB), Jernej.Pavlic@dz-rs.si
- Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije (DeSUS), ksenija.vencelj@dz-rs.si
- Poslanska skupina nepovezanih poslancev (NP), Ivana.Grgic@dz-rs.si
- Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke (SNS), PS-SNS@dz-rs.si
- Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti (IMNS), petra.jamnik@dz-rs.si